

Απόστολος Πιερρής

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ

(Το Αρχέτυπο και η Καρικατούρα)

Οι Καρναβαλικές εορτές στην Ελλάδα συμμετέχουν στην γενική πτώση του επιπέδου και του ζωτικού τόνου στην χώρα. Χωρίς ταυτότητα και ιδιοπροσωπία χαρακτήρα έχουν εκφυλισθεί σε αφορμή ξεδόματος, σε αναιμική σκιά της αρχικής Διονυσιακής τελετουργίας, την οποία και παραχαράσσουν. Αντί της (επ)ανάστασης καταπιεσμένου, στην «λογική» του χρόνου και στις ανάγκες της ύπαρξης, δυναμικού σε λυτήριο οργιασμό, βρίσκουμε την διαλυτική διάχυση ανεκπλήρωτης επιθυμίας σε μάζα ενέργειας αυτοκαταναλώνομενης σε τεχνητή διέγερση χωρίς ικανοποίηση, σε «αμενηνό είδωλο» της μεγασθενούς διεγείρουσας και όχι τήκουσας ηδονής, σε μάταιο ξεφάντωμα χωρίς αισθησιακή ένταση και ψυχική υπέρταση και πνευματική ανάταση, χωρίς έκ-σταση, αλλά μάλλον βύθιση. Μια πρόωρα γερασμένη νεολαία, και οικτρά θεάματα γεροντικού νεασμού, φθείρεται σε δια-σκέδαση ανοργίαστου «οργιασμού». Και έτσι δεν επιτυγχάνεται ούτε ο αντινομιακός έστω καθαρός της αφόρητης πια και αφύσικης Νεοελληνικής “κανονικότητας”. Μοιάζει αντίθετα η όλη αυταπάτη σαν τα αλλόκοτα γροτέσκα λαϊκά παραληρήματα του Μεσαίωνα τον καιρό της πανώλους.

Ο Καρνάβαλος φέτος, νεύσει Απόλλωνος και προφάσει επιδημίας, ακυρώθηκε. Έγιναν όμως οι μαζώξεις των εις απώλεια προωρισμένων. Που δείχνει καθαρά ότι ο Καρνάβαλος γίνεται για τον αχαρακτήριστο ντζερτζελέ, και όχι το «ξεφάντωμα» για τον Διόνυσο. Η ιερότητα έχει βεβηλωθεί, το νόημα έχει χαθεί, η ουσία έχει διαρρεύσει, και μένει μια γαλβανική αντίδραση αυτοματισμού της απόγνωσης. Μαζεύτηκε σε μάζα η νεολαία, ευρισκόμενη σε ριζική αντίφαση προς τον εαυτό της, – να λειώνει ανακιρνάμενος χύμα σε χυλό άπεπτο, εμετιαίο, ο οργών στην «ώρα» της ακμής του, στην άνοιξη του βίου, στο «τέλος» του ρωμαλέου κάλλους, ο κατ' εξοχήν φορέας της ιδέας της ατομικής τελειότητας, -- να διαχέεται σε αποτρόπαια άμορφη μάζα σωμάτων η φυσική Μορφή της ιδέας της νεότητας!

Τι έχουν να κάνουν δε οι νεαρώδεις της άνοιξης του βίου, το άνθος της εαρινής ώρας, με τα θήλεια μυστήρια του χθόνιου γενετήσιου κόλπου, με την γενεσιουργία του μύχιου σκότους της κοσμικής μήτρας;

Τα Διονυσιακά όργια ήσαν πρωτίστως γυναικεία υπόθεση Μαινάδων και Διονυσιάδων, με άρρενα δαιμονική παρουσία του ζωόμορφου Σατύρου και του γεγηρακός Σειληνού της ασχήμιας. Τι αυτά προς την σφριγώσα νεότητα; Τί προς το «τέλος» της ύπαρξης, προς τον κοσμικό Ανθό;

Ο Πενθεύς διαμελίσθηκε από τον θήλυ οργιαστικό θίασο, προεξαρχούσης της ίδιας βασιλομήτορος μάνας του, όταν παρεισέφρησε στα Διονυσιακά όργια των γυναικών. Και αυτό τούτο συμβαίνει, ως πραγματικότητα προς μυθολογικό αρχέτυπο και σύμβολο, με τα Νεοελληνικά Καρναβαλικά: η εκθήλυνση του άρρενος.

Ο Κούρος ανήκει στον Απόλλωνα και μόνο στον Απόλλωνα, ΕΙΝΑΙ ο Απόλλων.

*

Και ιδών είδα την φρικαλέα παραμορφωμένη νεανική μάζα να παραπαίει στο κέντρο της Πάτρας ανήδονα τηκόμενη εις επίδειξη ασχήμιας, ωσεί κραιπαλώντα ανέραστο ορχηθμό των νεκρών των Χοών στα Ανθεστήρια. Και επ' αυτής τον Άρχοντα του Κόσμου τούτου

να θριαμβεύει με σαρδόνιο γέλιο και το μέγα δρέπανο του θερισμού στην δεξιά. Και εθλίβην σφόδρα.

*

Η έσχατη παρακμή του Νεοελληνισμού προβάλλεται καλύτερα έτσι στην μαζικοποίηση και συλλήβδην εκθήλυνση της νεολαίας.

Αλλά και στα άριστα του παρελθόντος, το όργιο, αν και φαντάζει να αθετεί τον Νόμο του Χρόνου, να ακυρώνει την μέριμνα για τις ανάγκες του, στην ουσία δεσμεύει περισσότερο στον Λαβύρινθο της ύπαρξης. Με την παροδική αντινομιακότητα, χωρίς κάθαρση και χωρίς θετικό νόημα, που η οργιαστική διάθεση προκαλεί, δαπανάται η σοβούσα ηφαιστιακή αντίδραση προς την ανήσυχο φροντίδα των αναγκών του χρόνου σε ατελέσφορο έκρηξη, αντί να διοχετεύεται στην υπέρβαση του χρόνου μέσα στον χρόνο. Η αντίθεση αυτή τρέφει το αντίθετο κατά την λογική του χρόνου – η υπέρβαση το εξουδετερώνει, υποτάσσοντάς τα μάλιστα αμφότερα τα ενάντια, και την αδήριτο ανάγκη του χρόνου και την έμφυτο φλόγα ρήξης προς αυτήν, στην λύτρωση από την τυραννία της Μοίρας στον χρόνο, στο «τέλος» της αιωνιότητας.

Η δουλεία στον υπέρτατο νόμο του χρόνου εφανερώνητο στα Ανθεστήρια με τον συνδυασμό κατά την τριήμερη Αθηναϊκή εορτή νεκρικού και οργιαστικού χαρακτήρα. Στα Πιθοίγια (πρώτη ημέρα της εορτής, 11^η Ανθεστηριώνος) έρρε άφθονος ο νέος οίνος, γενικός κώμος επικρατούσε στις Χοές (δεύτερη μέρα της εορτής), με άνθη εστέφοντο τα νήπια, αλλά και δίοδος ανοιγόταν από τον Άδη, ψυχές των νεκρών ανέβαιναν και περιήρχοντο την πόλη, καθαρτήριοι τελετές και σύμβολα αποτροπιασμού μαγικά έπρεπε να επιτελέσεις προστατήρια του κυκλοφορούντος άγους, σε αυτά δε τα νεκρικά φάσματα ήταν αφιερωμένη η τρίτη μέρα (Χύτροι).

Διόνυσος και Άδης συμπίπτουν (Ηράκλειτος, Λακωνικά ανάγλυφα). Στον Λαβύρινθο του χρόνου βασιλεύει ο Μινώταυρος που κατατρώγει, σαν την Σφίγγα, την νεότητα.

Συγκρίνετε τώρα τον Διονυσιακό οργιασμό με την Απολλώνια εορτή της αιωνιότητας, τον συμφυρμό αισχροτήτας (αισχρο για τους Έλληνες είναι η ασχήμια) με την επίδειξη κάλλους σε ποίηση,

μουσική, χορό και σε γυμνικούς αγώνες, την αδιαφόριστη σύγχυση σε μαζική σούπα με την αρμονία των ατομικών επιτευγμάτων σε ανάδειξη αγωνιστικής τελειότητας – και έχετε ζωντανή την διαφορά Διονυσιακής γενεσιουργού δύναμης και Απολλώνιου αποθεωτικού «τέλους».

(Γι αυτό μίλησα για Απολλώνια ματαίωση. Και για την καθίζηση από το αρχαιοελληνικό Διονυσιακό, στο Νεοελληνικό Καρναβαλικό – λόγος κατάργησης και επαναπροσδιορισμού στο τετράγωνο).

Και εκείνα τα προηγούμενα μεν, για την εποχή της ακμής. Στο δε Νεοελληνικό βάραθρο, προείπα, και αυτός ο Διονυσιασμός απόλλυται απραγμάτως, το όργιο περιγελάται ως απλή διάθεση οργιασμού, η ηδονή αφίσταται ή μειώνεται στα τετριμμένα της συμβατικότητας – και απομένει το Σκέλεθρο του Θανάτου, ο Άδης χωρίς τον συζυγή Διόνυσο.

Και η απογοήτευση της άλλης μέρας πιστοποιεί στους κακοδαίμονες συμμετέχοντες το βίωμα της κένωσης, το αίσθημα του στεγνώματος, του αδειάσματος, την εμπειρία του χασίματος και χυσίματος ενέργειας και της άσκοπης φθοράς σώματος και πνεύματος, της δαπάνης εαυτού ούτε εις έργο ανάγκης του χρόνου ούτε εις παιδιά εορτής της αιωνιότητας, ούτε εις απείρωση ηδονής ούτε εις έρωτα κάλλους.

Αλίμονο στην χώρα που η νεότητα αντιφάσκει προς τον πραγματικό εαυτό της.

Στην αρχαία Σπάρτη πρόσφεραν αφειδώς οίνο σε Είλωτες, για να δουν οι νέοι πόσο άσχημος γίνεται, στέκεται, κινείται, φέρεται ο μεθυσμένος. Στην νέα Ελλάδα μεθάμε τους νέους μας με φαντάσματα οργίου για να τους εξορχή(ι)σουμε καθιστώντας τους πειθήνια άσχημους, συνεπώς δειλούς, για να τους απαπολλωνίσουμε, για να τους αποκουρίσουμε.

Η Νέμεσις επελαύνει.